književnem oziru s svojimi listi in lističi ne morejo dvigniti do nadpovprečne višine, ter bi naj iste skupno pristopile k — **širši enotni akciji** za rešitev navedenega problema. Kakemu odseku naše stanovske organizacije bi pa pripustili tozadevno vodilno vlogo in pot.

Zavedam se, da radi obširnosti problema nisem mogel biti izčrpen s svojim širokim predlogom. Ne tajim sicer, da kak drug način rešitve ni mogoč; **hotel sem le,** kolikor dovoljuje skromen prostor, **označiti ideal, ki stopa pred nas kot posledica žive vsakdanje potrebe.** V namenu, da se razvije rezultativno razmišljanje in pozitivna akcija, izročam skromne misli v našo učiteljsko javnost, ki predvsem njej pripada izvedba opisanega problema sedanjih dni...

Svojim mlajšim tovarišicam!

Lepe počitnice so minule in pričelo se je zopet naše delo — delo v šoli in zunaj nje.

O delu v šoli vam ne bom govorila; dovolj ste podkovane, vsaka ve zase, kako in kaj! Pomenile bi se pa prav odkritosrčno, samo par besed o delu zunaj šole.

Končale ste s poukom in proste ste! Kam se obrniti! Dnevi so jesenski — mrzli; večeri pa dolgi, dolgočasni; in to že sedaj jeseni. Kaj bo šele pozimi?! — Ne ugovarjajte mi! Ni mi dolgčas! Knjig imam dovolj, ročna dela delam, kuham — ni mi dolgčas! Kaj me brigajo drugi! — Vem za vse te ugovore, saj sem bila sama mnogo let na raznih mestih, v gorski vasici na samotni šoli in tudi v večjih krajih. — Ni vam dolgčas! Nikdar?! »Saj ženska lahko najde dosti dela, samo, če ga hoče.«

Hm, sobica je hitro pospravljena, šivanja za eno osebo ni ravno preveč, gospodinjstvo mlade samske učiteljice je bolj borno, knjig ni preveč na razpolago — večeri so dolgi — in nedelje v samotni vasi — hu, kako so puste! Kam naj se obrnem? — Vidite tovarišice! Vem za vse te težave, zato sem tudi prepričana, da nobeno vaših zatrjevanj ne drži. Tovarišica, ki živi sama zase, živi nekako brez pravega veselja, brez prave sreče in zadovoljstva v srcu. Preveč je časa za premišljevanje in stokanje po družbi, zakaj človek je naposled vendarle družabno bitje. V duši se naseli nezadovoljstvo in s tem pridejo tudi grenke ure.

Zato pa si pomagajmo — sebi in drugim! Koliko deklet je na vasi in v okolici, ki težko čakajo, da bi prišla med nje učiteljica, ki bi se malo zavzela za nje, ki bi jim dajala razne nasvete, nauke, jih učila nekoliko iz gospodinjstva, zdravstva, higijene, jim pokazala ročna dela in prikrojevanje, jim malo povedala, kako je po svetu — in še mnogo drugega. Pa žal, mnogo, mnogo je tovarišic, ki iščejo in najdejo nešteto izgovorov, samo da se otresajo dela. Vem, da se lahko dela povsod med ljudstvom, samo če se hoče, če je v o l j a.

Nikjer niso ljudje tako barbarski, da bi se posmehovali vašemu delu, ali da bi vas ovirali pri delu. A, če se najde slučajno kje tak posameznik — idite preko njega in nadaljujte svoje delo.

Marsikatera malodušna se bo tudi izgovarjala s slabotnim zdravjem! Pa ni tako hudo! Uredite si tečaje ali sestanke po možnosti; tudi prevelika zgovornost ni pri tem potrebna. Vsaka ima prav gotovo veselje do ene stroke — naj prične z isto! Počasi spoznate dekleta in vse se uredi lepo. Sama nisem preveč krepka in vendar se nisem izpodkopala zdravje z delom za druge, čeprav sem žrtvovala nešteto uric drugim. Ne glejte koleginj na udobnih mestih, ki morda nič ne delajo! Večina od njih je že službovala zunaj; delovale so med ljudstvom, vsaka pač po svoje. Glejte in vprašujte za svet one pridne tovarišice, ki so že delale in še delajo.

O metodi izvenšolskega dela vam ne bom govorila, ker najdete vse natančno opisano v članku tovarišice Dolganove v »Tovarišu« z dne 16. februarja in 23. februarja 1928, ki vam ves svoj načrt tako prisrčno polaga na srce. Poročajte o svojem delu v »Tovariša« ali pa pišite na odbor »Oio« o vaših uspehih, da spoznamo kraje in ljudstvo.

Vsi se zanimajmo za enega in eden za vse!

Marsikatera tovarišica, ki bo premeščena v drug kraj, vam bo hvaležna, ako bo iz vaših dopisov v »Tovarišu« spoznala krajevne razmere in odnošaje med ljudstvom.

Zato tovarišice, s pogumom na delo in ne ustrašite se žrtev! V poznejših letih, ko se spomnite svojih mladostnih dni, se bodo razgrinjale slike vašega lepega dela v vaših mislih in vam pomlajale srce!

Anka Celnarjeva.

Splošne vesti.

PROTESTNI SHOD. POZOR!

Zveza državnih nameščencev v Ljubljani sklicuje 30. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani hotela »Union« protestni shod vseh nameščencev, državnih in zasebnih.

Pozivamo tem potom vse učiteljstvo v Ljubljani in bližnji okolici, da pride prav gotovo na shod. Kdor ostane doma, se strinja z draginjo, ki se je razpasla na našem živilskem trgu.

UJU — poverjeništvo Ljubljana.

— **V boj zoper draginjo!** Vsem, ki živite od dnevnih, tedenskih in mesečnih plač! Državni nameščenci smo, kakor znano, skrajno slabo plačani. Naši prejemki ne dosegajo niti eksistenčnega minima, vsled česar je dolgotrajno pomanjkanje absolutno nevzdržljivo. Življenje državnega nameščenca postaja človeka nevredno. — V boju proti draginji smo izročeni na milost in nemilost brezvestnim trgovcem in prodajalcem življenskih potrebščin, ki nas takorekoč pred očmi oblasti brez vsake prave kontrole in brez vsake kazni naravnost odirajo. Draginja raste v Ljubljani, ker ni nikogar, ki bi z železno roko napravil red in postavil navijalce cen pred sodnika. Tržnega nadzornika imamo samo na papirju, na trgu pa se diktirajo cene in izkoriščajo ubogi konzumenti, kakor se komu zljubi! Iz Vojvodine, Bosne, Dalmacije itd. se je na primer dovažalo in se še dovaža sadje in grozdje na trg po izredno nizkih cenah. Ne pusti pa se tega blaga na drobno prodajati. Že lani (leta 1926.) je delal mestni magistrat dovoznikom in konzumentom velike težave in škodo, ker magistrat ni dovolil proste prodaje na drobno in proste konkurence, s čimer bi se bilo doseglo pocenjenje živil. Omenjeni poljedelci iz Vojvodine, Bosne itd. smejo le prodajati blago na debelo, in sicer samo ljubljanskim branjevcem, ki pa, ne da bi imeli pri prevzemu blaga sploh kake stroške, cene neznosno navijajo! Ti ljudje so napravili med seboj kartel proti konzumentom! Pripetilo se je lani, da je ljubljanski branjevec kupil grozdje od Vojvodinca na trgu po 4 Din kg, ga z ročnim vozičkom prepeljal na svojo stojnico in takoj nastavil ceno po 16 Din za kg! Tako se dela pri vseh življenskih potrebščinah — da ne omenimo tudi živine in manufakturnega blaga — kar je pritiralo tako daleč, da je postala Ljubljana eno najdražjih mest v državi in to baš radi brezbrižnosti poklicanih funkcijonarjev! — (Po »Našem Glasu«, iz spomenice Zveze državnih nameščencev mestnemu magistratu v Ljubljani).

— **Draginja na deželi.** Prihajajo nam pritožbe iz vrst državnih nameščencev, da življenske razmere po podeželskih mestih in krajih niso nič boljše od ljubljanskih. Zaradi pomanjkanja konkurence producenti, gostilničarji in trgovci še bolj neženirano izžemajo ubogo uradniško páro. Da so pa cene stanovanjem po večini še dražje od onih v Ljubljani je tudi znano. Ker v podeželskih krajih državni uslužbenci prejemajo še nižje draginjske doklade, si lahko predstavljamo bedni položaj uradništva v pokrajini. Tudi tu bo treba odpomoči, pa kmalu — sicer propade uradniški stan gmotno in moralno. Da bo to tudi za pridobitne kroge, kakor sploh za celokupno javno življenje, ogromna in nepopravljiva škoda, je jasno. Naši producenti vseh vrst se niti oddaleč ne zavedajo, kaj znači zanje nepodkupljivo, vestno in objektivno uradništvo. Pomislijo naj, da je lačnemu, bosemu in strganemu človeku težje ohraniti svojo nepristranost. — Vabimo vse tovariše po deželi, naj pazno zasledujejo vse pojave odiranja in brezvestnega izkoriščanja in jih sproti javljajo »Zvezi«, ki bo ukrenila potrebno, da se vsi taki nedostatki odpravijo. Prosimo tudi vse tovariše, naj o razmerah v posameznih krajih redno pošiljajo »Našemu Glasu« poročila, ki jih bomo z veseljem objavljali. Predvsem pa: »Naš Glas« je naš glas, širimo ga, podpirajmo ga!

(»Naš Glas«).

— **Revizija uradniškega zakona.** Kakor poroča »Činovniški glasnik«, niso točne vesti dnevnega časopisja, tičoče se revizije uradniškega zakona. Tekst uredbe namreč še ni končnoveljavno sestavljen in tudi komisija, ki ji je poverjena sestava te uredbe, še ni izdelala prehodnih določil, ki so posebno važna za službujoče uradništvo. Tudi še nima omenjena komisija izdelanega poročila, ki ga ima podati finančnemu ministru in ki ima vsebovati izčrpno utemeljitev vseh predlogov. — Mora se konstatirati, da dela komisija zelo počasi. Res pa je, da je morala komisija prekiniti svoje delo v letnih mesecih, ker so bili člani iste na dopustu. Počasno delo komisije opravičujejo tudi z željo, da se detajlno in skrbno prouče vse želje in potrebe posameznih strok, da bi ne nastale slične pogreške, kot so nastale v prejšnjem času pri tem delu. — Če se izkažejo ta pojasnila kot točna, se ne bode smatralo za greh dejstvo, da traja delo na tej uredbi delj, nego je uradništvo pričakovalo. — Videli bomo kaj prinese bodočnost.

— **»Popotnik«** 1. in 2. številka izide v nekaj dnevih v novi opremi. Novo uredništvo se je potrudilo, da dobi list pestro vsebino, ki bo vse učiteljstvo zanimala: depolitizacija šole in politična vzgoja, J. J. Rousseau, moderna šola in disciplina, socialne slučice iz otroškega življenja, sodobna ruska šola, slovenska knjiga v računskem pouku, psihologija učitelja, iz življenja duševno zaostale dece itd. Šolski praksi je namenjena sličica »Vseh mrtvih dan«, »Tri ure v elementarnem razredu«, »Šolski časopis in prosto spisje« i. dr. Samoizobraževalno akcijo podpirajo članki A. Slaka in referat tov. Kosove. Končno je pridano mnogo drobiža. Novi so citati in smešnice iz šolskega življenja. »Popotnik« nam obeta postati res pravo duševno razvedrilo in okrepčilo.

— **Za odpuščene učitelje na Primorskem.** V prilog skorajšnjega nameščenja v Primorju odpuščenega učiteljstva je izdelal odsek za kontraktualce obširno spomenico, ki jo je poverjeništvo razposlalo vsem merodajnim osebam in korporacijam.

— **Naši pozabljeni grobovi.** Na Vseh svetnikov dan zagore svetle lučke na grobovih, toda ne na — v s e h. Ni izključeno, da bi ta dan ne ostal zapuščen grob kakega že davno pokojnega učitelja, ki nima več svojcev, prijateljev ali sploh človeka, ki bi položil kak jesenski cvet na — pozabljeno gomilo. Da, v mnogih krajih je najti take grobove, ki se jih niti en dan v letu ne spomni človeška duša, četudi so pokojniki po svojih močeh storili marsikaj dobrega in koristnega novim pokolenjem, ki tako rado pozablja na hvaležnost svojim prednikom. Najbrže govorimo te dni v šoli mnogo o pozabljenih grobovih doma in na tujem (svetovna vojna), sežemo po kaki tozadevni solzavi pesmici ali sentimentalnemu berilu itd...., vendar ostajamo z otroci vred navadno le pri — lepih besedah, ki kaj rade hitro izzvene v — prazen nič. Ne morem sicer trditi, da bi se nekatere šole ne zavedale svoje naloge, da bi ne okrasile pozabljenega učiteljevega groba; vendar mnogeo pzabljajo na svojo event. dolžnost, ki hoče imeti svoj izvor v čistem notranjem nagibu spominskega počaščenja pokojnika. Ker se da za to odtrgati kaka učna ura, **zato z razredom ali vsaj s skupino otrok na domače pokopališče, da se tak pozabljen grob vsaj enkrat v letu primerno okrasi, če se isti ne oskrbuje čez leto po šoli!...** Ves ta skromen akt počaščenja pokojnikovega spomina je vsekakor veliko globlji, resničnejši in dostojnejši, če izvira iz **notranje svobode človeka,** kakor pa če bi ga narekoval kak — uraden odlok, ki bi nas morda želel — prehiteti in s tem vred obremenjevati, kaj ne?... — **Albert Žerjav.**

— **Učiteljsko društvo za brežiško-sevniški srez.** Na rednem občnem zboru 5. t. m. je bila soglasno sprejeta pritsopna izjava tovarišev in tovarišic, članov bivšega društva »Edinstvo«. Vabimo vse tovariše in tovarišice, ki stoje še ob strani, da pristopijo k našemu društvu. — **Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj.**

— **Usposobljenostni izpiti za osnovne in meščanske šole** se pričnó na državnem moškem učiteljišču v Mariboru dne 5. novembra ob 9. uri dopoldne. Formelnosti glede takse itd. naj gg. kandidatje(inje) opravijo v ravnateljevi pisarni dne 4. novembra od 11.—12. ali pa dne 5. novembra od 8.—9. ure dopoldne. Vse drugo je na »črni deski« v veži državnega moškega učiteljišča.

— **Vsi člani »Selbsthilfe« der Lehrerschaft Steiermarks** se v lastnem interesu vabijo, da se dne 2. novembra t. l. (Vernih duš dan) ob 10. uri v I. deški osnovni šoli v M a r i b o r u, Razlagova ulica — sigurno udeleže zborovanja omenjenega društva.

— **Plastelin. Za rokotvorni pouk** se sedaj v šolah mnogo rabi plastelin ali formela, ki pa je na domačem trgu bil do sedaj zelo drag, vsled česar si revnejši učenci istega niso mogli nabaviti. Zato je veletrgovina V. Weixl v Mariboru stopila z neko tozadevno tovarno v stike ter prevzela samoprodajo omenjenega predmeta za celo Slovenijo, in sicer po zelo ugodni ceni. Ta predmet se je prodal povsod 1 kg po 50 Din. Omenjena tvrdka nudi sedaj istega v 10 barvah 1 kg po 24 Din, ali pa karton, sortirano po 10 Din. Šolam se priporoča, da stopijo v tem oziru z omenjeno tvrdko v stik.

— **Šolske knjižnice — pozor!** Pred meseci je izšla lična knjiga, 17 novel »Znanci«, ki jim je avtor A. Adamič. Že dolgo ni bila nobena knjiga od javnosti sprejeta tako simpatično, kakor ta. Kritika se vsepovsod izraža ne samo laskavo, temveč naravnost pohvalno o tem delu. Vsi dnevniki in vse družinske ter umetniške revije so ocenile to knjigo po vrednosti, ki jo po vsej pravici zasluži. O novelah trdi »Ljubljanski Zvon«, ocenjujoč jih z najbolj kritičnimi očmi, da se »vse odlikujejo po žgoščenosti dejanja in sloga in da so pisane ambiciozno ter z ljubeznijo. V njih je mnogo prav lepe realistike, ki se ti nikjer ne vsiljuje, nikjer ne upira«. Recenzentu so ugajale: Pohujšanje, Dolf, Sovražnik in še nekatere, druge v umetniškem pogledu zaostajajo za njimi; vendar so tudi med temi črtice s posrečenimi epizodami, zlasti opisi prirode. Nadaljuje: »Samozaložba je obtožba današnjega časa, a ta kelih bridkosti naj gre mimo avtorja — srečno.« Nujno priporočamo vsemu učiteljskemu osobju, osobito knjižnicam, da si nabavijo to veleinteresantno knjigo, ki ji je, naročena pri avtorju v Bohoričevi ulici štev. 12, Ljubljana, cena napram vrednosti malenkostna, namreč 19 Din in s poštnino. Ne samo, da bo vsakdo užival pri branju, podprl bo hkrati tudi kulturo in napredek. Kakor doznamo, je avtor potomec že več kot sto let stare učiteljske družine. Svoji k svojim. Drugič kaj več.

— **Šolske knjige za Francijo.** Poverjeništvo je prejelo iz Francije dopis, naj pošlje za otroke slovenskih staršev »Šolski list« ali kako drugo šolsko knjigo, da se bodo mogli izobraževati tudi v materinščini. Ker imajo šolska upraviteljstva gotovo kaj takih knjig, prosimo, naj jih takoj pošljejo na poverjeništvo v Ljubljani. Tu jih zberemo in pošljemo prosilcu na Francosko. Pričakujemo, da ne ostane naš poziv brezuspešen. — **UJU — poverjeništvo Ljubljana.**

Obleke kemično čisti barva, plisira in lika tovarna Jos. Reich.

— **Ali ste že naročili »Ročni katalog«** za šolsko leto **1928./29.,** ki vsebuje vse najnovejše odredbe in navodila in **stane le 16 Din.** — Požurite se z naročili, dokler traja zaloga.

U znoju lica svoga pralo se do sada rublje. Radion uklonio je svaku muku, jer je dovoljno da se rublje ½ sata kuha, pa je pranje gotovo.

Samo predsodek je, če kdo misli, da izrži ni kave. V tisočerih rodbinah uživajo ŽIKO brez primesi zrnate kave v popolno zadovoljnost. Seveda je pa treba pri nakupu paziti izrecno na ime »ŽIKA«, ki je zakonito zavarovano.

ANT. DOBRONIĆ:

Zbornik jugoslavenskih pučkih popjevaka

za dva glasa bez pratnje. (Zagreb. Jugoslov. štampa).

Prof. Dobronić je izdal pred dvema letoma »Pjesmarico« jugoslov. narodnih popevk za osnovne šole; sedaj nas je razveselil z novo publikacijo, ki se bistveno razlikuje od prve. Medtem, ko je prva zbirka urejena po didaktiških načelih, za poedine šolske stopnje in to na podlagi enoglasja (izvzemši slovenske, ki so v dvoglasni priredbi) je pričujoča zbirka urejena po folkloristiških načelih in so prirejene vse pesmi za dvoglasno pevanje.

Zbirka vsebuje 31 pesmi, ki zastopajo takorekoč vse pokrajine naše države. Vse kulturne in narodopisne posebnosti najdejo tukaj svoj izraz. Vemo, da spada narodna pesem na ozemlju naše države med najinteresantnejše pojave v svetski literaturi narodne glasbe. Skozi našo državo gre meja med vzhodom in zapadom in vsi kulturni vplivi najdejo svoj izraz tudi v narodni pesmi. Na te momente se je oziral g. izdajatelj, ko je opredelil svoje gradivo. Pesmarica je razdeljena v dva glavna dela; prvi obsega pesmi iz bilježja evropskega muzikalnega sistema, torej pesmi iz zapadnega in severozapadnega dela države (slovenske, hrvatske in primorske pesmi) in drugi del vsebuje pesmi iz srednjih, južnih in iztočnih krajev (obiljenžje iztočnega muzikalnega sistema). Zbirka je radi tega izredno poučna za vsakega učitelja, ki se hoče seznaniti z bistvenostmi narodnih pesmi v naši državi. Avtor je izbral najbolj značilne pesmi in je še pri vsakem oddelku povedal v kratkem to, kar označuje napeve dotične pokrajine. Tvarino je vzel iz naših najboljših zbirk, kakor Kutačeve, Kubove, Dinove i. dr.

Imamo torej pred seboj delo, katerega smo iskreno veseli in ki je istotako muzikalno-znanstvenega, kakor tudi pedagoškega pomena. Naj bi si jo nabavil vsak učitelj!

H. Druzovič.

JOSIP DOLGAN:

Učni načrt kmetske delovne šole.

II. razred.

K o š n j a: Letina; na nižinskih travnikih; na višinskih travnikih; zgodnja košnja; pozna košnja; olesenele bilke; ali so kosili pred ocvetenjem ali po ocvetenju; napol posušena trava; kolika.

K r e s: Dan; solnce; senca palice; dolgost dneva; dolgost noči; kje vzhaja in zahaja solnce; kdaj je bil najkrajši dan; kdaj je stalo solnce najnižje; kako bo sedaj.

B l i s k i n g r o m: Žepna električna lučka; dva pola; električni kolovrat; električne iskre; blisk; električni oblaki; grom; koliko sekund traja med bliskom in gromom; oddaljenost, strelovod; pod zvonikom; pod visokim drevesom; nositi zlatnino; teči; na prepihu ob nevihti.

S u š a: Kdaj je bil zadnjič dež; pluviometer; izhlapevanje; vročina; peščene njive; ilovnate njive; v gozdu; pri gozdu; v dolini; v višini; v rastlinah je voda; voda kot hrana; druge snovi so v vodi raztopljene; cevaste koreninice; zrak ob suši; kokoši, pes, živina, žaba ob suši; zemlja je žejna; zalivanje na vrtu; vodni jarki po travnikih; njive ob potoku.

V i d o v d a n: Dan; slavnost; igra; o čem so deklamirali večji učenci.

P o č i t n i c e: Kako je bilo letos v šoli; kaj jim je najbolj ugajalo; kaj jim ni ugajalo; kaj so se naučili; kaj bi še radi znali; izleti, obiski in izprehodi; kje je bilo najlepše; ali so doma povedali, kar so se učili, kar so slišali; ali so bili starši zadovoljni; kaj bodo delali o počitnicah; ali so veseli počitnic.

2. Povesti, igre, slike in glasba.

P o v e s t i: Učitelj pripoveduje iz svojega življenja; otroci pripovedujejo o svojih doživljajih in dogodkih v vasi ali povesti, ki so jih slišali od drugih; pravljice; pripovedke; basni; otročje povesti; zgodbe iz Kristusovega življenja in stare zaveze; povesti iz zgodovine; dogodki po svetu; dogodki iz trpljenja primorskih Slovencev; Kosovo polje; kralj Matjaž; povesti iz življenja revnih in trpečih ljudi; spomini iz vojne; tuji kraji; pesmice; uganke; povesti o razumnem in nerazumnem kmetskem delu in življenju.

S l i k e: Dobri in olikani otroci; revni otroci; revne družine; materina ljubezen: oče gre od doma; nesreča v družini; kmetsko delo; kmetsko življenje; iz življenja delavcev in rokodelcev; dogodki iz vojne; dogodki iz zgodovine; iz Kristusovega življenja in sv. Pisma; jaslice; ilustracije iz pravljic, pripovedk, basni in povesti; dogodki po svetu; iz življenja živali; cvetice; ladje in morje; gozd; gorovje; jutranja in večerna zarja; iz narave; okraski v sobah in v cerkvi; kipi; zidani okraski; stebri.

N a r a v a: Jutranja zarja; večerna zarja; snežniki v jasnem; gozd spomladi; ob potoku; narava v maju.

K i n o: Kmetsko delo; življenje otrok; dobri ljudje; iz življenja živali; narava.

G l e d a l i š k e i g r e: Dobri in olikani otroci; ubogi ljudje; pravljice in pripovedke.